

Vlaamse Reguleringsinstantie
voor de Elektriciteits- en Gasmarkt

Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt
North Plaza B | Koning Albert II-laan 7 | B-1210 Brussel
Tel. +32 2 553 13 53 | Fax +32 2 553 13 50
Email: info@vreg.be
Web: www.vreg.be

Perstekst van de Vlaamse Reguleringsinstantie
voor de Elektriciteits- en Gasmarkt

van 17 september 2004

***met betrekking tot de prijssituatie op de Vlaamse
elektriciteitsmarkt voor kleine elektriciteitsafnemers***

Evaluatie liberalisering Vlaamse energiemarkt: eerlijk vergelijken!

Naar aanleiding van de studie die Test Aankoop in de loop van augustus publiceerde, werd een erg pessimistisch beeld opgehangen van de energieliberalisering in Vlaanderen. Er kan terecht gevreesd worden dat de afnemers hierdoor ontmoedigd worden en geen belangstelling meer vertonen voor de opportuniteiten van de energieliberalisering. Hierdoor zullen zij een passieve houding aannemen of nog versterkt worden in hun passiviteit. Het beeld dat "iedereen nu meer betaalt dan vroeger", klopt echter niet. Als we de vrijmaking van de energiemarkt willen evalueren, moeten we oog hebben voor de diversiteit die sinds de liberalisering ontstaan is, en die zich uit in de tegenstelling actieve consument – passieve consument, en voor de aspecten van typecategorieën afnemers en diverse distributienetgebieden.

De VREG heeft al verschillende studies verricht naar de prijseffecten van de energieliberalisering voor kleine elektriciteitsafnemers. De VREG volgt de ontwikkeling van de Vlaamse elektriciteits- en aardgasmarkt immers op de voet. De huishoudelijke afnemers (in feite alle laagspanningsafnemers en kleine aardgasafnemers) kunnen op de VREG-website terecht voor een vergelijking van de prijzen en enkele andere belangrijke leveringsvoorwaarden van de energieleveranciers. Op basis van de prijsgegevens die de VREG in het kader van deze vergelijking ontvangt van de leveranciers, maakt ze ook periodiek een rapport dat de evolutie van de prijzen voor huishoudelijke energieafnemers analyseert.

Dit was het geval voor de prijssituatie in september 2003 (RAPP-2003-6), op 1 januari 2004 (RAPP-2004-2), in mei 2004 (RAPP-2004-6) en op 1 juli 2004 (RAPP-2004-9). Deze studies hanteren een consistente methodologie en leveren dus onderling vergelijkbare gegevens op, hoewel in diverse rapporten specifieke accenten gelegd werden, inspelend op de gegeven situatie.

De analyse gebeurt zoveel mogelijk op niveau van all-in jaarlijkse kostprijzen voor de afnemers. Dit betekent dat wijzigingen in de energieprijzen, in de distributienettarieven, in heffingen en toeslagen onmiddellijk opgenomen worden. Elementen zoals gratis elektriciteit, meterhuur, enz. die de jaarlijkse kostprijs beïnvloeden, worden meegenomen in de analyse.

Enkel in de vergelijking met de gebonden markt wordt geen rekening gehouden met de gratis elektriciteit. Dit voordeel wordt in Wallonië immers niet toegekend, maar hiertegenover staat dat de vaste vergoeding daar veel lager ligt.

In alle andere grafieken en gegevens wordt gerekend met all-in jaarlijkse kostprijzen, incl. gratis elektriciteit.

We analyseren in dit persbericht grafisch de situatie van een Vlaams gezin met een gemiddeld elektriciteitsverbruik en met een tweevoudige teller (dag/nacht). We gebruiken hierbij het prijspeil van 1 september 2004.

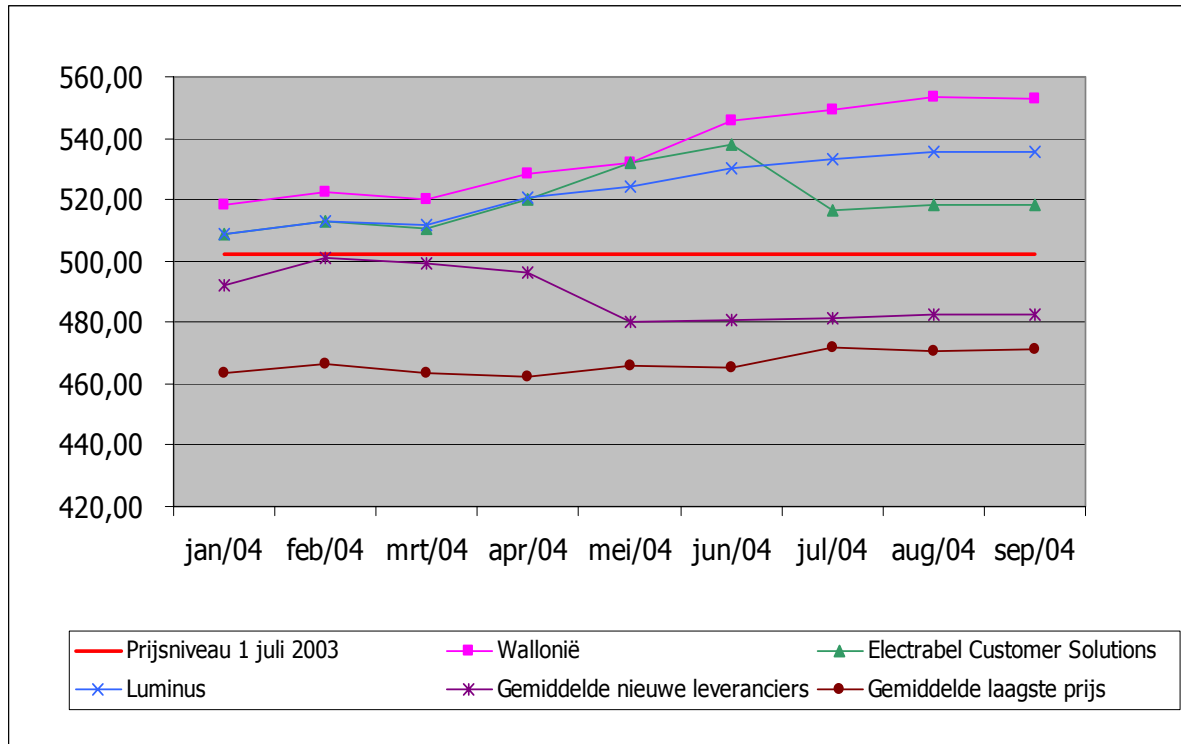
Om het beeld scherp te stellen, bekijken we in dit persbericht uitdrukkelijk de positie van de niet-standaardleveranciers op de markt. We vergelijken deze met de prijzen die de standaardleveranciers aanrekenen aan afnemers die nog geen contract afsloten. We houden hier bewust geen rekening met "groene" elektriciteitsproducten of leveranciers. Dit om te vermijden dat de vergelijking zou scheefgetrokken worden. Ook de prijzen die de standaardleveranciers aanrekenen aan de afnemers die bij hen een contract afsloten, blijven hier buiten beeld. U vindt deze gegevens wel in het recentste rapport (RAPP-2004-9, situatie 1 juli).

In Wallonië wordt de gratis elektriciteit op een andere manier verrekend (door middel van een korting op de vaste vergoeding die voor iedereen dezelfde is) en is de meterhuur steeds inbegrepen in het tarief.

Grafiek 1 toont duidelijk aan dat voor de betrokken typecategorie van afnemer, de energieprijzen in Wallonië, waar de markt voor huishoudelijke en kleine afnemers nog niet vrijgemaakt is, hoger ligt.

In Vlaanderen zijn de gezinnen die nog geen contract ondertekenden met een energieleverancier, en dus nog toegewezen zijn aan hun standaardleverancier, het duurst af.

Grafiek 1: Vergelijking prijzen voor een gezin (2.200 kWh overdag, 1.300 kWh 's nachts)

Het prijspeil op 1 juli 2003 wordt weergegeven door de volle lijn. De gezinnen die nog toegewezen zijn aan de standaardleveranciers Electrabel Customer Solutions (—▲—) en Luminus (—▲—) betalen nu een prijs die hoger ligt dan in de periode vóór de liberalisering op 1 juli 2003. Uit de analyse blijkt dat de stijging van de distributenettarieven (zowel begin oktober voor de gemengde intercommunales, als begin januari voor vrijwel alle distributienetbeheerders) tot nu toe niet werd doorgerekend in de prijzen van de drie standaardleveranciers. Daartegenover staat echter dat de verlaging van een aantal distributenettarieven vanaf april 2004 ook niet wordt doorgerekend.

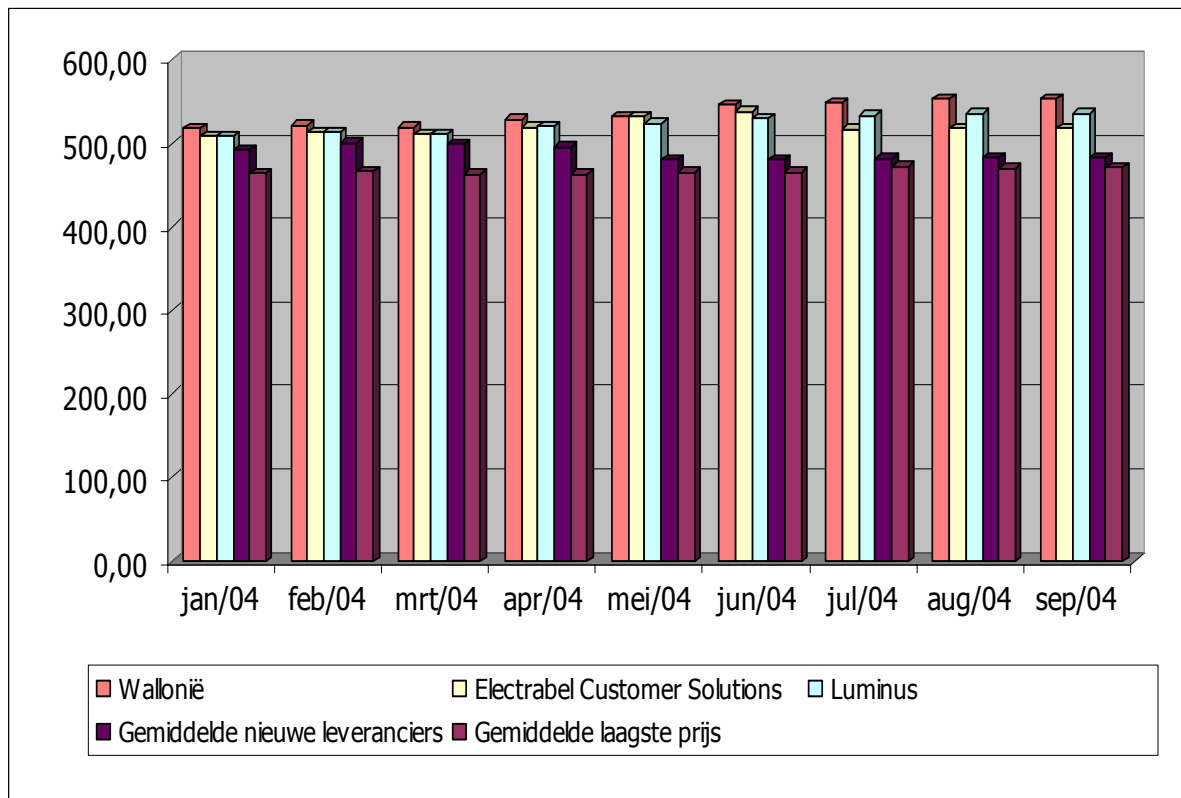
De standaardleveranciers gebruikten het 'gebonden markt'-tarief als basis voor hun prijs. Tot en met april 2004 waren de prijzen van de standaardleveranciers conform dit tarief. De stijging van de prijzen van de standaardleveranciers kon tot en met april 2004 perfect worden verklaard door de stijging van de indexatieparameters Ne en Nc, die ondermeer de internationale brandstofkosten weerspiegelen. Vanaf mei voegde Electrabel Customer Solutions echter een bijkomende kost toe voor de groene stroom aan de jaarlijkse kostprijs voor de toegewezen afnemers.

De prijzen van de nieuwe leveranciers (—*—) – dus zonder groene contracten en zonder de prijzen die de standaardleveranciers aanrekenen aan klanten met een contract – liggen gemiddeld lager dan het niveau van de standaardleveranciers. Kijken we consequent naar de goedkoopste leverancier in elk netgebied, dan blijkt de potentiële besparing nog flink hoger te liggen. Er is wel duidelijk een "knik" te zien in het standaardtarief van Electrabel Customer Solutions als gevolg van nieuwe Electrabel-prijzen, die vanaf 1 juli 2004 van toepassing zijn.

Vlaamse gezinnen die kiezen, kunnen dus een aanzienlijke besparing realiseren. Wie niet kiest, geniet geen voordeel. Het is logisch dat de liberalisering enkel gunstigere prijzen oplevert voor wie actief een keuze maakt. Omdat de positieve effecten van concurrentie zich kunnen manifesteren, is marktwerking nodig en dat vergt actieve consumenten. Pas dan zullen ook de prijzen voor de afnemers die geen contract afsluiten, gedrukt worden.

Deze grafiek laat ook duidelijk de inspanningen van de nieuwe leveranciers zien. Hun gemiddelde prijs (gemiddeld over de nieuwe leveranciers – zonder groene producten – en gemiddeld over de distributienetgebieden) daalde significant sinds februari en in mei was de daling zelfs bijzonder fors. Dit bewijst dat zij zich op prijsvlak willen onderscheiden.

Grafiek 2: Vergelijking prijzen voor een gezin met tweevoudig tarief en 3.500 kWh/jaar

Grafiek 2 maakt dit nog duidelijker: het toont de besparingen die het gemiddelde Vlaamse gezin kan realiseren, door de vergelijking te maken met de situatie in Wallonië en met de toegewezen afnemers van de standaardleveranciers. Opnieuw geven we het gemiddelde prijspeil van de niet-standaardleveranciers en de gemiddelde prijs van de goedkoopste leverancier in elk distributienet. Dit bevestigt dat het noodzakelijk is om een actieve keuze te maken om de prijsvoordelen van de liberalisering te plukken.

Grafiek 2 toont beter dan de eerste grafiek hoeveel besparingspotentieel overstappen op een goedkopere leverancier biedt t.o.v. het totale gezinsbudget voor energie.

Ondertussen hebben al ruim 41% van de Vlaamse afnemers een contract afgesloten met een leverancier, van wie 8,51% met een nieuwe leverancier. Deze afnemers betalen dus in principe een prijs die lager is dan de prijs die toegewezen afnemers moeten betalen.

Omdat de vrijmaking van de markt haar volle effect zou sorteren, is het noodzakelijk dat nog een belangrijk deel van de resterende driekwart van de afnemers een actieve keuze maakt. Natuurlijk is

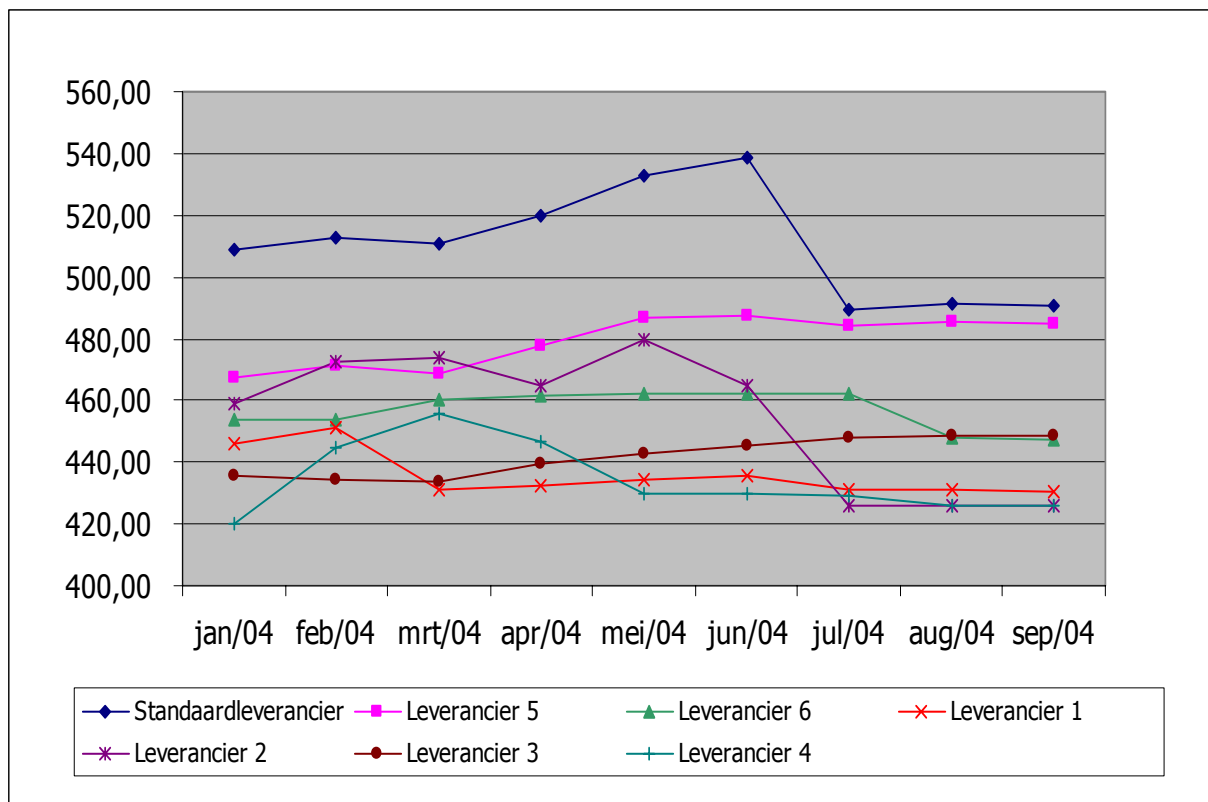
het perfect mogelijk dat klanten niet voor de goedkoopste leverancier kiezen, maar voor een leverancier van groene stroom, voor een leverancier met een bijzonder goede dienstverlening, enz.

Doordat in Vlaanderen 17 distributienetbeheerders (slechts 15 zijn relevant voor huishoudelijke afnemers) voor elektriciteit actief zijn, bestaan er ook 17 verschillende tarieven voor het gebruik van het distributienet. Het hangt dus van de woonplaats van de afnemer af hoeveel transportkosten hij aan de netbeheerder betaalt. De hoger getoonde grafieken werken daarom altijd met de *gemiddelde* prijs van de leveranciers over de (relevante) netgebieden heen.

De twee volgende grafieken tonen de situatie in 2 specifieke netgebieden, één met een hoog distributienettarief en één met een laag tarief. In grafieken 3 en 4 wordt de situatie van vier nieuwe leveranciers individueel weergegeven. Het betreft hier prijzen met korting voor domiciliëring, in tegenstelling tot de gegevens weergegeven in grafieken 1 en 2.

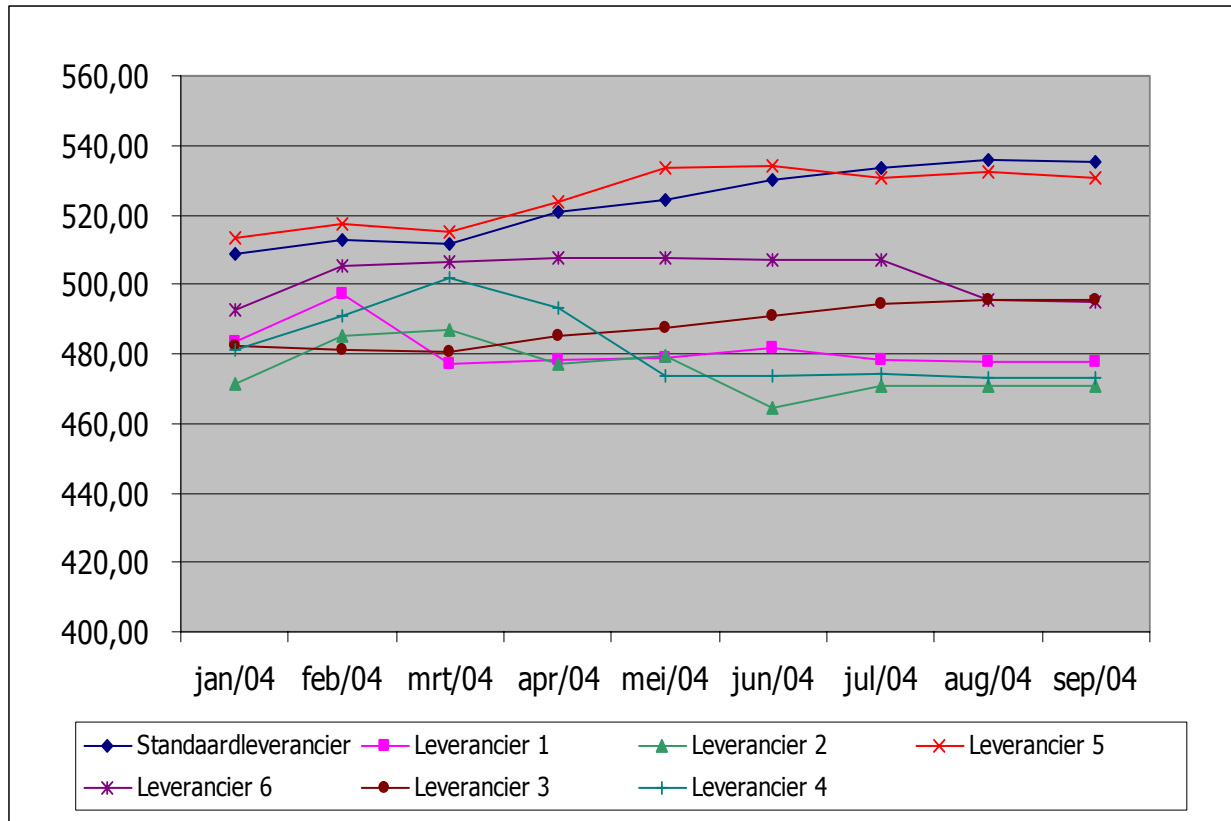
Ze illustreren dat ook op niveau van één netgebied en zonder het gemiddelde van de leveranciers te nemen, de conclusie bevestigd wordt dat een eindafnemer goedkoper af is met een actieve leverancierskeuze. De nieuwe leveranciers hebben elk een eigen prijspolitiek, die nog in volle beweging is. Ze slagen er in om steeds een lagere prijs dan de standaardleverancier in het betrokken gebied aan te bieden, ondanks de erg verschillende situatie op het vlak van het distributienettarief.

Grafiek 3: Vergelijking van leveranciers met de standaardleverancier in een distributienetgebied met een laag nettarief

Voor de afnemers die de moeite nemen om actief de vrije markt te verkennen, zijn substantiële besparingen op de energiefactuur een reële mogelijkheid. Eerdere en uitgebreide analyses van de VREG tonen aan dat deze stelling opgaat voor alle types van afnemers (van type Da met een verbruik van 600 kWh per jaar, tot een groot gezin met elektrische verwarming, type De, met een verbruik van 20.000 kWh per jaar) en dit in alle netgebieden van Vlaanderen.

Grafiek 4: Vergelijking van leveranciers met de standaardleverancier in een distributienetgebied met een hoog nettatarief

We zetten de conclusies nog even op een rijtje:

- In vergelijking met de Waalse - dus niet-geliberaliseerde markt - is de prijs in Vlaanderen gemiddeld lager;
- Nieuwe leveranciers zitten gemiddeld lager dan de gevestigde waarden;
- De prijzen die aangerekend worden door de standaardleveranciers zijn meegestegen met de prijs in de gebonden markt;
- De consumenten die gekozen hebben – dus afgestapt zijn van de formule "standaardleverancier" – konden een duidelijk voordeel doen;
- Onze enquête bij huishoudelijke verbruikers (RAPP-2004-4) liet zien dat veel verbruikers aarzelend op zoek gaan naar een leverancier en weinig moeite doen, waardoor zij kansen laten liggen voor een lagere elektriciteitsfactuur;
- In vergelijking met de prijs van de gebonden markt op 1 juli 2003 is het na 1 jaar liberalisering mogelijk om een lagere factuur te betalen, en dit ondanks fors gestegen grondstofprijzen, heffingen,... maar de consument moet er wel iets voor doen!

De liberalisering heeft dus tot nu toe een significant en onaanvechtbaar neerwaarts effect op de prijzen voor huishoudelijke en kleine elektriciteitsafnemers gehad.

Toch moet benadrukt worden dat dit effect nooit verworven is.

De toenemende concurrentie tussen de leveranciers, het gebrek aan concurrentie op productieniveau, de evolutie van de grondstofprijzen op de wereldmarkt en aangekondigde heffingen, zoals de heffing ter compensatie van het verlies aan inkomsten voor de gemeenten ("Elia-heffing"), kunnen de situatie op het vlak van de prijzen voor elektriciteitsafnemers sterk beïnvloeden.

Nota aan de redacteurs:

1. De VREG (Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt) staat in voor de regulering en controle van de vrijgemaakte elektriciteits- en gasmarkt in Vlaanderen. Ze volgt de evoluties van de Vlaamse energiemarkt, bekeken in een Europese context, op via studies. In haar adviserende taak aan de Vlaamse regering verwerkt ze haar kennis over de Vlaamse energiemarkt. Ze neemt gepaste maatregelen om de uitvoering van het beleid te ondersteunen. De VREG ijvert voor een transparante Vlaamse energiemarkt en realiseert haar opdrachten via een open communicatie met de Vlaamse overheid, de marktspelers en de afnemers.
2. Indien u dit wenst, kunnen de gegevens nodig voor het reproduceren van de grafieken in dit persbericht u elektronisch bezorgd worden.
3. Voor de VREG-website vragen we u enkel volgende weblinks te publiceren.
Algemene website van de VREG: www.vreg.be
U vindt de leveranciersvergelijking van de VREG rechtstreeks onder volgende weblink: <http://www.vreg.be/vreg/particulieren/input.asp>.
4. Voor objectieve informatie over de vrijmaking van de Vlaamse energiemarkt bekijkt u best onze website op: www.vreg.be.
5. U vindt de contactgegevens van de energieleveranciers die zich richten op particulieren ook op VRT-teletekstpagina 696.

Voor meer informatie over dit persbericht:

André Pictoel, voorzitter VREG, via 02/553.13.53 of info@vreg.be